

Nadměrná konzumace alkoholu zkracuje život o víc jak dvacet let, konzumace u těhotných může mít pro dítě doživotní následky

Alkoholismus je závažný problém, který ročně ubírá v české populaci desítky tisíc let života. V Evropě je také až 2,6 krát větší výskyt fetálního alkoholového syndromu než ve světě, v jehož důsledku není více než polovina jím postižených dětí schopna samostatného života v dospělosti.

Muži umírají častěji

Ing. Blanka Nechanská z Národního ústavu duševního zdraví se zaměřila na to, do jaké míry zkracuje nadměrná konzumace život Čechů. Porovnala údaje o osobách hospitalizovaných kvůli užívání alkoholu v rozmezí let 1994 a 2013 s údaji o úmrtích za dané období. „Z 90 375 osob hospitalizovaných pro problémy s alkoholem zemřelo víc než 25 tisíc pacientů, z toho 83 % bylo v ekonomicky aktivním věku, s výraznou převahou mužů, jichž bylo 80 %“ říká Ing. Blanka Nechanská. Průměrný věk úmrtí u těchto osob byl 50,8 let bez výraznějšího rozdílu mezi pohlavími, nejčtenějšími diagnózami příčin úmrtí bylo alkoholické onemocnění jater, chronická ischemická choroba srdeční a některé skupiny diagnóz z vnějších příčin nemocnosti a úmrtí – například nehody nebo úmyslné sebepoškození (sebevraždy).

Alkoholismus nejen že výrazně zkracuje délku života, ale představuje také značnou ekonomickou zátěž. „Pokud vezmeme v úvahu potenciálně ztracené roky života oproti průměrné délce dožití, za sledované období je to 534 tisíc ztracených let, z toho 97 % u ekonomicky aktivních osob. Nejvíce ztracených let bylo zaznamenáno u vnějších příčin nemocnosti a úmrtí, v přepočtu na jednu zemřelou osobu bylo ztraceno v průměru 20,7 let, u ekonomicky aktivních osob 24,2 let,“ vysvětluje inženýrka Nechanská.

Poruchy zraku, růstu i intelektu

Na 9. září každoročně připadá mezinárodní den věnovaný fetálnímu alkoholovému syndromu (FAS). „Ten spolu s poruchami fetálního alkoholového spektra (FASD) reprezentují závažné postižení plodu, které je způsobeno užíváním alkoholu matkou v průběhu těhotenství. Děti narozené s FAS nebo FASD mají řadu znaků, z nichž některé jsou patrné již při narození a některé se objevují v průběhu dětství. Nejčastěji uváděné jsou obličejové abnormality a dysmorfie, malý rozměr hlavy, nižší porodní váha a délka, zhoršená motorická koordinace, hyperaktivita a poruchy pozornosti, poruchy kognitivních funkcí (paměť a učení), snížený intelekt, poruchy zraku a sluchu nebo poruchy růstu,“ vysvětluje PhDr. Ladislav Csémy z Národního ústavu duševního zdraví.

Fetální alkoholový syndrom je z poruch fetálního alkoholového spektra nejzávažnější formou z hlediska dopadů na zdraví a více než polovina dětí s FAS není schopna samostatného života v dospělosti.

„S ohledem na konzumní zvyklosti českých žen a s ohledem na rostoucí počet žen, které jsou evidovány s poruchou vyvolanou užíváním alkoholu, lze odhadnout, že děti s FAS se v ČR rodí ročně asi 80, a děti s poruchou fetálního alkoholového spektra desetinásobně více. Přitom se jedná o poruchy, které jsou plně preventabilní, pokud se těhotné a potenciálně těhotné ženy zdrží pití alkoholických nápojů. Programy prevence v tomto směru byly a jsou realizovány v mnoha vyspělých zemích,“ popisuje doktor Csémy.

Celosvětově se ročně rodí více než 100 000 dětí s fetálním alkoholovým syndromem, přičemž v Evropě je to 2,6 krát víc než ve světě vzhledem k tomu, že až pětina evropských žen pije alkohol v průběhu těhotenství. „V Česku nebyl dosud realizován žádný ucelený preventivní projekt, který by se zaměřoval na populaci žen ve fertilním věku, které jsou těhotné nebo potenciálně těhotné, s cílem ochrany plodu před škodlivým působením alkoholu. Zjevný nedostatek informací o FAS jsme se pokusili zmírnit vytvořením jednoduché internetové aplikace s názvem *Záleží mi na jeho zdraví*. Ta bude od 9. září volně dostupná na www.cindi.cz. Kromě informací o FAS umožňuje aplikace uživatelkám otestovat se a vyhodnotit rizikovost svého chování.“ uzavírá doktor Csémy.